

Talousvaliokunta
Eduskunta

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi sijoitustuotteita koskevista avaintietoasiakirjoista U 58/2012 vp

FK:n mielestä kuluttajille suunnattujen sijoitustuotteiden ymmärrettävyyden, vertailukelpoisuuden ja läpinäkyvyyden parantaminen on kannatettavaa. Myös asiakkaiden luottamus tuotteisiin lisääntyy, kun ymmärrys sijoitustuotteista ja niiden rakenteesta kasvaa.

FK toteaa, että suomalainen kuluttajansuoja sijoitustuotteista annettavan tiedon ja niiden myynnin menettelytapojen osalta on jo nyt hyvällä tasolla. Samoin suomalaisten kuluttajien luottamus sijoitustuotteiden tarjoajiin on säilynyt finanssikriisinkin aikoina vankalla pohjalla.

FK pitää erittäin tärkeänä koordinoitua kannanmuodostusta ja neuvotteluprosessia koskien sijoitustuotteiden sääntelyssä EU-tasolla vireillä olevia hankkeita (MiFID- ja IMD-direktiivien uudistusehdotukset sekä PRIPs-asetusehdotus).

FK pitää U-kirjelmässä esitettyjä arvioita pääosin oikeina ja kannattaa pääosin U-kirjelmässä esitettyjä valtioneuvoston kantoja. FK esittää kuitenkin seuraavat kommentit.

Soveltamisala ja määritelmät:

FK pitää asetuksen ehdotettua soveltamisalaa suhteellisen hyvänä. Soveltamisalan määrittelyn kannalta on keskeistä, että asetus koskee vain tuotteita, joissa on paketoitun vähittäissijoitustuotteen ominaisuuksia.

Yksilölliset lisäeläkkeet voivat ehdotuksen mukaan kuulua soveltamisalaan, samoin kuin sellaiset laskuperusteiset henki- ja eläkevakuutukset, joista vakuutusyhtiö voi maksaa asiakashyvityksiä. Laskuperusteisten vakuutusten tarkoitus ja rakenne kuitenkin eroavat sijoitussidonnaisista vakuutuksista. Laskuperusteisia vakuutuksia voidaan pitää talletukseen verrattavina sijoituksina, joissa korko on ainakin pääosin etukäteen määritelty, eikä johdu viitearvojen ja markkinoiden muutoksista. Vakuutusyhtiö maksaa tuotteelle kiinteää laskuperustekorkoa. FK:n mielestä myös sellaiset laskuperusteiset vakuutukset, joista voidaan maksaa asiakashyvitystä, tulisi jättää soveltamisalan ulkopuolelle.

Avaintietolomakkeessa annettavat tiedot

Ehdotetun avaintietolomakkeen on tarkoitus antaa sijoittajalle sijoitusta koskeva keskeisin tieto sijoituspäätöksen tekemistä varten. Avaintietolomakkeen tulisi FK:n mielestä olla

sellainen, että sijoittaja saa sijoituksista selkeää ja käyttökelpoista tietoa. Sääntelyssä tulee ottaa myös huomioon muun sääntelyn perusteella sijoittajalle ennen myyntiä annettavan informaation kokonaisuus, jotta sijoittaja saa oikean kokonaiskuvan tekemästään sijoituksesta.

Kuten U-kirjelmässäkin todetaan, ehdotetun asetuksen suhde muuhun EU-lainsäädäntöön ei ole riittävän selkeä. Tämä saattaa aiheuttaa epäselvyyttä kuluttajalle ja palveluntarjoajalle silloin, kun eri säännösten sisältö on toisistaan poikkeavaa.

Vakuutus tuotteiden osalta on lisäksi otettava huomioon, että EU:n vakuutus sopimuksia koskeva sääntely pohjautuu erilaisesta lainsäädäntöperinteestä johtuen minimiharmonisointiin, minkä vuoksi pitää selvittää ehdotuksen tiedonantovelvollisuuden välinen suhde kansallisen lainsäädännön mukaisiin tiedonantovelvoitteisiin, lähinnä vakuutus sopimus lakiin.

Avaintietolomakkeen muoto

Ehdotuksen säännökset avaintietolomakkeessa käytettävistä standardoiduista otsikoista ja esitystyylisestä sisältävät FK:n mielestä suomalaiselle kulttuurille vieraita elementtejä sijoittajalle annettavan tiedon muodosta. Ehdotettu tyyli on puhuttelumutoista, eikä vastaa suomalaisen kuluttajan tottumuksia neutraalista asiattylistä sijoitus tuotteita myytäessä. U-kirjelmässä esitetyn kannan mukaisesti FK katsoo, että PRIPs-sääntelyä tulisi tältä osin yhdenmukaistaa vastaamaan nykyisen sijoitusrahastoja koskevan UCITS-sääntelyn edellytyksiä koskien avaintietolomakkeen neutraalia asiattyliä ja otsikointia. Sijoitusrahastojen avaintietolomaketta koskeva sääntely on jo voimassa olevaa ja käyttöön otettua sääntelyä, jota on myös testattu laajasti kuluttajilla.

Avaintietolomakkeen laatijan vastuu

Vastuukysymyksen osalta on tärkeää ottaa huomioon, että asetuksessa käsitellään avaintietolomakkeen sisältöä ja sen antamista asiakkaalle. Myyntikanavien toiminnasta sekä myyntimenettelyä ja myyjää koskevasta vastuusta säädetään jo erillisissä MiFID- ja IMD –direktiiveissä.

Avaintietolomakkeen tarkoituksena on vain keskeisimmän informaation antaminen tiivistetyssä ja helppolukuisessa muodossa. Tähän lähtökohtaan sisältyy jo se perusajatus, että siinä ei voida esittää kaikkea kyseisen sijoitus tuotteen ominaisuuksien kannalta tarpeellista tietoa. Selkeästi muotoiltu ja sisällöltään tasapainoinen vastuusäännös on keskeinen avaintietolomakkeen laatijan oikeuksien ja velvollisuuksien kannalta.

Sijoitusrahastotuotteita koskevan UCITS-avaintietolomakkeen laatijalle asetettu rajoitettu vastuu onkin FK:n mukaan paras ratkaisu yleiseksi vastuusäännökseksi. Sijoitusrahastotuotetta koskevan avaintietolomakkeen laatija vastaa (ja sen tuleekin vastata) siitä, ettei asiakirjassa ole olennaisia virheitä tai puutteita eikä harhaanjohtavia tietoja. Palveluntarjoaja ei vastaa siitä, ettei tässä avaintietolomakkeessa ole voitu esittää kaikkea sitä informaatiota, mitä on muussa tuotteeseen liittyvässä materiaalissa.

Sääntelyn yhdenmukaisuus

Komission alkuperäisenä tavoitteena PRIPs-sääntelyä valmisteltaessa on ollut

yhdenmukaistaa erilaisista kuluttajalle suunnatuista sijoitustuotteista annettavaa informaatiota, jotta kuluttajan olisi helpompi vertailla tuotteita ja tehdä sijoitusta koskeva päätös.

UCITS-tuotteisiin sovelletaan kuitenkin ehdotuksen mukaan nykyistä sijoitusrahastosäätelyä viiden vuoden ajan asetuksen voimaantulosta. Tämän jälkeen komissio tarkastelee, tuleeko tuotteet saattaa saman PRIPs-säätelyn piiriin. FK:n mielestä komission tavoite yhdenmukaisesta säätelystä ei ole nyt täytynyt, koska UCITS-sijoitusrahastotuotteet ja niitä koskeva velvollisuus laatia avaintietolomake ovat siirtymäajan piirissä.

FK pitää parempana kehittää PRIPseistä annettavaa avaintietolomaketta UCITS -avaintietolomakkeen päärakenteiden suuntaisesti. FK:n mielestä siirtymäsäännös johtaa ongelmiin PRIPs-tuotteiden tarjoajien yhdenmukaisen kohtelun kannalta. Ongelmat liittyvät erityisesti UCITS- ja PRIPs-säätelyn eroihin avaintietolomakkeiden esitystapaa ja vastuusäätelyä koskevilta osin. Lomakkeiden ulkoasussa olisi nykyisen ehdotuksen mukaan merkittäviä eroja.

Vähittäisasiakkaan kannalta tilanne ei ole selkeä, koska asiakkaalle tultaisiin antamaan siirtymäajan kuluessa kahdenlaisia avaintietolomakkeita. Palveluntarjoajan vastuu olisi erilainen myytävästä tuotteesta riippuen. FK katsoo, että siirtymäajan aiheuttamat ongelmat voitaisiin välttää, jos PRIPs-säätelyä yhdenmukaistettaisiin vastaamaan nykyisen UCITS-säätelyn edellytyksiä avaintietolomakkeen tyylistä ja otsikoinnista sekä UCITS-direktiivin vastuusäätelyä.

Ehdotuksen sanktiot

Ehdotuksessa esitetään jäsenvaltioiden finanssivalvojan määrättäväksi sanktioita, joita ovat vähintään mm. sijoitustuotteen markkinoinnin kieltävä ja keskeyttävä määräys sekä ehdotuksen säännöksiä rikkoneen luonnollisen henkilön identifioiva julkinen varoitus. FK toteaa, että komissio on ehdottanut tuotteen markkinointikieltoa koskevia toimia myös arvopaperipuolen MiFIR-asetusta koskevassa uudistusehdotuksessa. Tämän ehdotuksen säännökset asettavat kuitenkin tarkkarajaisempia edellytyksiä viranomaisten menettelylle puuttua liiketoimintaan. FK pitää tärkeänä, että säännöksiä yhdenmukaistettaisiin MIFIR-asetuksen sisältämien edellytysten suuntaisesti. Lisäksi FK toteaa, että luonnollisen henkilön identifioivat julkiset varoitukset ovat tällä hetkellä Finanssivalvonnasta annetun lain mukaan poikkeuksellisia toimenpiteitä. Koska kyseessä suomalaiselle hallintokulttuurille vieras sääntely, PRIPs-asetuksessa tulisi luoda samantyyppiset edellytykset vain poikkeustapauksissa tehtävästä luonnollisen henkilön identifioinnista.

FINANSSIALAN KESKUSLIITTO

Lea Mäntyniemi